וְאָמְרוּ הַעֲלוּם לַסּוּכָּה, שהחמירו על עצמם שלא לאכול אפילו אכילת עראי חוץ לסוכה. וּכְשֶׁנָּתְנוּ לוֹ לְרַבִּי צָדוֹק אוֹכֶל – פת פָּחוֹת מְכַּבֵּיצָה, נְטָלוֹ בַּמַּפָּה ולא נטל ידיו, וַאֲכָלוֹ חוּץ לַסּוּכָּה, כיון שפחות מכביצה היא אכילת עראי ופטורה מן הסוכה, וְלֹא בֵּירַךְ אַחֲרָיו ברכת המזון.

מקשה הגמרא: ממעשה זה של רבי צדוק משמע שדווקא פחות מכביצה נקראת אכילת עראי ופטורה מן הסוכה, הָא כַּבֵּיצָה בָּעֵי סוּכָּה משום שנחשבת אכילת קבע, לֵימָא תִּיהֱוֵי תִּיובְתֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף שאמר לעיל (כו.) שעד שתים ושלוש ביצים הוי אכילת קבע, וכן תיובתא דְּאַבָּיֵי שאמר (שם) שרק יותר מכביצה נחשבת אכילת קבע, אבל כביצה נחשבת עדיין אכילת עראי. מתרצת הגמרא: דְּיֵילָמָא מה שכתבה המשנה שהיה האוכל פחות מכביצה, אינו משום מצות סוכה, שנלמד מכך שכביצה נחשבת אכילת קבע לענין סוכה, אלא משום מצות נטילת ידים וברכת המזון, שבאכילת פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה של פת נְטִילָה וּבִרְכָה לֹא בָּעֵי – אין צריך ליטול ידיו קודם אכילתה, וכן אין צריך לברך ברכת המזון אחריה, הָא אם היה אוכל כַּבֵּיצָה, בָּעֵי נְטִילָה, שחייבו חכמים את האוכל כביצה בנטילת ידים ולא הסתפקו שיטלו במפה שמא יגע בפת בידיו, וְכן צריך בִּרְכָה – ברכת המזון, כיון שכביצה יש בה שיעור שביעה.

משנה

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעוּדוֹת חַיָּיב אָדָם לֶאֱכוֹל בַּסּוּכָּה, שתי סעודות בכל יום אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין לַדָּבָר קְצָבָה – אין קצבת חובה לאכילה בסוכה, ואם אינו רוצה לאכול אינו חייב, ורק אם חפץ לאכול צריך לאכול בסוכה, חוץ מִלֵּילֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חַג בִּלְבָד, שאז חובה לאכול פת בסוכה כמו שדרשו בגמרא. וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מִי שֶׁלֹּא אָכַל סעודה [לֵילֵי] יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שהיא חובה, יַשְׁלִים את הסעודה באכילת סעודה נוספת בְּלֵילֵי יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג – שמיני עצרת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין לַדָּבָר תַּשְׁלוּמִין – אינו יכול להשלים את סעודת ליל יום טוב ראשון של חג שחייב לאוכלה בסוכה, וְעַל זֶה שלא אכל בלילה הראשון בסוכה נֶאֱמַר (קהלת א טו) 'מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לְתֻקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת'.

גמרא

מבררת הגמרא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שחייב אדם לאכול שתי סעודת בכל יום של חג הסוכות בסוכה. מפרשת הגמרא: רבי אליעזר דורש זאת מן הפסוק (ויקרא כג מב) 'בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ', שמשמעותו כְּעֵין תָּדוּרוּ – כעין דירת אדם בביתו, מַה דִּירָה דרך כל אדם לאכול בה כל ימות השנה סעודה אַחַת בַּיּוֹם וסעודה אַחַת בַּלַּיְלָה, אַף בסוכה צריך לאכול אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה. וְרַבָּנָן שחולקים על רבי אליעזר סוברים שאדרבה מכאן יש ללמוד שאינו חייב לאכול שתי סעודות בכל יום, שכיון שהשוותה התורה את ישיבת הסוכה כְּדִירָה, יש ללמוד מַה דִּירָה – כל אדם בביתו אִי בָּעֵי [־אם רוצה] אָכֵיל, וְאִי בָּעֵי לֹא אָכֵיל, אַף סוּכָּה נַמִּי אִי בָּעֵי אָכֵיל אִי בָּעֵי לֹא אָכֵיל, ואינו חייב לאכול סעודות בכל יום. מקשה הגמרא: אִי הָכִי – שמדין תשבו כעין תדורו אנו למדים שאין לחייבו לאכול, אֲפִילּוּ לֵילֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן נַמִּי – גם כן אין לחייבו, ולמה אמרו חכמים שבליל יום טוב ראשון חובה לאכול בסוכה. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק, מקור חיוב האכילה בליל יום טוב הראשון בסוכה הוא מגזירה שוה, נֶאֱמַר כָּאן [־בחג הסוכות] חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְנֶאֱמַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּחַג הַמַּצּוֹת, מַה לְּהַלָּן – בחג המצות לַיְלָה הָרִאשׁוֹן חוֹבָה לאכול מצה, וּמִכָּאן וְאֵילָךְ – בשאר ימי החג רְשׁוּת – שאם רצה אוכל מצה ואם רצה אינו אוכל, אַף כָּאן – בחג הסוכות, לַיְלָה הָרִאשׁוֹן חוֹבָה לאכול בסוכה, וּמִכָּאן וְאֵילָךְ – בשאר ימי החג רְשׁוּת, ואינו חייב לאכול בסוכה. מבררת הגמרא: וְהָתָם – בחג המצות מְנָלַן שאכילת מצה בלילה ראשון חובה. ומבארת: אָמַר קְרָא (שמות יב יח) 'בָּעֶרֶב [־בליל ט״ו] תֹּאכְלוּ מַצֹּת', הרי שהַקָּבָּתוּב קְבָעוֹ חוֹבָה.

שנינו במשנה: וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מי שלא אכל לילי יום טוב הראשון ישלים לילי יום טוב האחרון של חג: מקשה הגמרא: כיצד יכול להשלים את סעודותיו ביום טוב האחרון של חג שהוא שמיני עצרת, וְהָא אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעוּדוֹת חַיָּיב אָדָם לֶאֱכוֹל בַּסּוּכָּה, אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה, וכיון שחייב לאכול את הסעודות בסוכה איך יכול להשלימם בשמיני עצרת, הרי אז אינו יושב בסוכה. אָמַר בִּירָא אָמַר רַבִּי אַמִּי, חָזַר בּוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר ממה שהצריך לאכול בכל יום שתי סעודות בסוכה ומודה לחכמים שרק בלילה ראשון הוא חובה, אלא שסובר שלסעודה זו יש השלמה בשמיני עצרת אף על פי שאינו אוכל בסוכה, כיון שלומדים מקרבנות החג שיש להם השלמה ביום טוב אחרון של חג.

שואלת הגמרא: מַשָּׁלַיִם בְּמַאי – כיצד משלים בשמיני עצרת את הסעודה שלא אכל ביום הראשון, ובמה יהיה ניכר שהיא סעודת השלמה, אִילֵימָא שמשלים בְּרִיפְתָּא [־פת], הרי סְעוּדָה דִּיוֹמֵיהּ הָא אָכֵיל – נראה הדבר שאוכל לשם סעודת אותו היום, ומה ההיכר לומר שהשלמה היא ליום אחר, אֶלָּא מַאי מַשָּׁלַיִם, יַשְׁלִים בְּמִינֵי תַּרְגִּימָא – פרפראות ומעדנים כדוגמת פירות ופת כיסנין. תַּנְיָא נַמִּי הָכִי, אִם הִשְׁלִים בְּמִינֵי תַּרְגִּימָא יָצָא, וכל שכן אם קבע סעודה שניה בלחם ובשר.

שָׁאַל אַפּוֹטְרוֹפּוֹס – הממונה על ביתו שֶׁל אַגְרִיפַּס הַמֶּלֶךְ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, כְּגוֹן אֲנִי שֶׁאֵינִי רָגִיל לֶאֱכוֹל אֶלָּא סְעוּדָה אַחַת בַּיּוֹם כל ימות השנה, מַהוּ שֶׁאוֹכַל בסוכה רק סְעוּדָה אַחַת כל יום וְאֶפְטַר – ואצא בזה ידי חובתי, שהרי הטעם לחייב שתי סעודות הוא משום תשבו כעין תדורו, וכך היא דירתי בכל השנה. אָמַר לוֹ, בְּכָל יוֹם וְיוֹם אַתָּה מַמְשִׁיךְ כַּמָּה פַּרְפְּרָאוֹת – אוכל כמה מיני פרפראות כדי להמשיך את לבך לאכול את הפת, ועושה אתה זאת לְכָבוֹד עַצְמְךָ – לתאבונך, וְעַכְשָׁיו – בחג הסוכות האם אִי אַתָּה מַמְשִׁיךְ פַּרְפֶּרֶת אַחַת לְכָבוֹד קוֹנְךָ, כלומר ודאי הנך חייב לאכול פרפראות כדי שיעוררו את תאבונך, ועל ידי זה תוכל לאכול שתי סעודות. וְעוֹד שָׁאַל, כְּגוֹן אֲנִי שֶׁיֵּשׁ לִי שְׁתֵּי נָשִׁים אַחַת בְּטִבֶּרְיָא וְאַחַת בְּצִיפּוֹרִי, וְיֵשׁ לִי שְׁתֵּי סוּכּוֹת אַחַת בְּטִבֶּרְיָא וְאַחַת בְּצִיפּוֹרִי, שכל אשה בנתה סוכה במקום שדרה בו, מַהוּ שֶׁאֵצֵא מִסּוּכָּה לְסוּכָּה וְאֶפְטַר – שאשב מקצת החג בסוכה זו ומקצת בסוכה זו, ואצא בכך ידי חובת מצות סוכה. אָמַר לוֹ, לֹא – אינך רשאי לצאת מסוכה אחת ולילך לשניה, משום שֶׁאֲנִי אוֹמֵר, כָּל הַיּוֹצֵא מִסּוּכָּה לְסוּכָּה בְּטֵל מִצְוָתָהּ שֶׁל רִאשׁוֹנָה למפרע, ונמצא שלא קיים מצות סוכה. אלא צריך לשבת כל שבעת הימים בסוכה אחת כמו שמפרש להלן.

הגמרא מביאה את הברייתא שבה פירש רבי אליעזר את דעתו בענין חובת ישיבה בסוכה אחת כל שבעת ימי החג: תַּנְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר,

אֵין יוֹצְאִין מִסּוּכָּה לְסוּכָּה באמצע החג, שצריכה הסוכה להיות לשבעה ימים, ואם יוצא לסוכה אחרת נמצא שלא היתה הסוכה הראשונה לשבעה ימים. וְכֵן אֵין עוֹשִׂין סוּכָּה בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, מטעם זה שאין זו סוכה הראויה לשבעה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, יוֹצְאִין מִסּוּכָּה לְסוּכָּה באמצע החג, וְעוֹשִׂין סוּכָּה בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, שאין צריך סוכה הראויה לשבעה. וְשָׁוִין רבי אליעזר וחכמים ומודים שֶׁאִם נָפְלָה הסוכה באמצע החג שֶׁחוֹזֵר וּבוֹנֶה אותה בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד ויכול לישב בה, ואף לדעת רבי אליעזר נחשבת עשויה לשבעה ימים, כמו שמפרש להלן. מפרשת הגמרא: מַאי מַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שאסר לעשות סוכה בחול המועד, דְּאָמַר קְרָא 'חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים', ודרש עֲשֵׂה סוּכָּה חֲרָאוּיָה לְשִׁבְעָה, וכאשר בונה סוכה בחולו של מועד לא נעשית לשבעה ימים, וכן אם יוצא מסוכה לסוכה באמצע החג, נמצא שסוכה הראשונה לא היתה לישיבת שבעה ימים. וְרַבָּנָן סוברים שאין לדרוש מן הפסוק כרבי אליעזר, אלא אדרבה הָכִי קָאָמַר רַחֲמָנָא, עֲשֵׂה סוּכָּה בָּחָג, שיכול לעשות סוכה בכל יום משבעת ימי החג.

שנינו בברייתא: וְשָׁוִין רבי אליעזר וחכמים שֶׁאִם נָפְלָה שֶׁחוֹזֵר וּבוֹנֶה אוֹתָהּ בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, ואין אומרים שאין סוכה זו עשויה לשבעה. מקשה הגמרא: פְּשִׁיטָא שחוזר ובונה, שהרי המשך של סוכה הראשונה היא, והרי זו סוכה העשויה לשבעה. מתרצת הגמרא: מַהוּ דְּתֵימָא הָאי אַחֲרִיתֵי הִיא וְאֵינָהּ לְשִׁבְעָה – סוכה זו שחוזר ובונה נחשבת לסוכה אחרת ואינה המשך של הראשונה ואם כן אינה עשויה לשבעה, קָא מַשְׁמַע לָן שכיון שישב בסוכה זו ביו"ט נחשב מה שבונה עכשיו השלמה של ראשונה שהיתה עשויה לשבעה.

תָּנְיָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, כֵּשֵׁם שֶׁאֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג בְּלוּלְבּוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ, דִּכְתִיב 'וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים' ודורשים לָכֶם מִשֶּׁלָּכֶם, למעט ארבעת המינים גזולים או שאולים שאין יוצא בהם ידי חובתו, כָּךְ אֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּסוּכָּתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ, דִּכְתִיב 'חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים', ותיבת 'לְךָ' מיותרת לדרוש מִשֶּׁלְּךָ שהסוכה צריכה להיות בבעלות האדם שיוצא בה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ אֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן בְּלוּלְבּוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ, משום שנאמר בו 'לכם', אֲבָל יוֹצֵא אדם יְדֵי חוֹבָתוֹ כשיושב בְּסוּכָּתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ. משום דִּכְתִיב 'כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת', ומה שנאמר 'בַּסֻּכֹּת' חסר ו' מְלַמֵּד שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל רְאוּיִם לֵישֵׁב בְּסוּכָּה אַחַת זה אחר זה, והרי לא יתכן שיהא לכל אחד שוה פרוטה בסוכה, ועל כרחך שסוכה שאולה כשרה.

מקשה הגמרא: וְרַבָּנָן, הַאי 'לְךָ' שנאמר לענין מצות סוכה 'חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ', שמשמע שהסוכה צריכה להיות בבעלות היושב בה, מַאי דָּרְשִׁי בֵּיהּ. מתרצת הגמרא: מִיבָּעֵי לֵיהּ חכמים צריכים פסוק זה לְמַעוּטֵי סוכה גְּזוּלָה, אֲבָל סוכה שְׁאוּלָה אין למעט מפסוק זה, כיון דִּכְתִיב 'כָּל הָאֶזְרָח' שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת, מלמד שסוכה שאולה כשרה וכפי שהתבאר. מקשה הגמרא: וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הַאי 'כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת' [שדרשו ממנו חכמים שראוים כל ישראל לישב בסוכה אחת ולמדו ממנו שסוכה שאולה כשרה], מַאי עָבֵיד לֵיהּ מה הוא דורש בו. ומתרץ שלרבי אליעזר מִיבָּעֵי לֵיהּ פסוק זה לְגַר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר בֵּינָתַיִם – באמצע החג, וְקָטָן שֶׁנִּתְגַּדֵּל בֵּינָתַיִם – באמצע החג שחייבים בסוכה, אף על פי שלא ישבו בסוכה בתחילת החג ואין הסוכה ראויה להם לשבעה, ודורש זאת מן הריבוי 'כָּל הָאֶזְרָח' לרבות את אלו. וְרַבָּנָן שאינם דורשים 'כָּל הָאֶזְרָח' לרבות גר שנתגייר וקטן שהגדיל בינתים כרבי אליעזר, טעמם משום שֶׁכֵּיוָן שֶׁאָמְרוּ חכמים לעיל עוֹשִׂין סוּכָּה בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד ואין צריך סוכה שתהיה ראויה לשבעה, לֹא אִצְטְרִיךְ קְרָא לרבות גר שנתגייר בחג וקטן שהגדיל בחג, שפשוט שהם חייבים, וקל וחומר הוא, מה אדם מישראל שהיה חייב במצות סוכה בתחילת החג ולא עשה סוכה, חייב לעשותה בחול המועד, אלו שלא היו ראויים לעשות בתחילת החג, כל שכן שיכולים לעשותה באמצע החג כשנתחייבו במצוה.

תָּנוּ רַבָּנָן, מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁהָלַךְ לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר רַבּוֹ בָּלוּד בָּרֶגֶל, אָמַר לוֹ רבי אליעזר, אֵלְעָאי, אֵינְךָ מֵהָאנְשִׁים שֶׁהֵם שׁוֹבְתֵי הָרֶגֶל. שָׁהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הָעֲצַלָּנִין שֶׁאֵין יוֹצְאִין מַבָּתֵּיהֶן בָּרֶגֶל, אף על פי שהם עושין כן מחמת עצלות ולא מחמת הרגל וגם בשאר ימות השנה אינם יוצאים מבתיהם, והטעם משום דִּכְתִיב 'וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ', והיינו שיש ברגל מצות שמחה איש ואשתו ולכן לא יעזוב את ביתו. מקשה הגמרא: אֵינִי, וְהָאָמַר רַבִּי יִצְחָק מִנַּיִן שֶׁחַיָּיב אָדָם לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ בָּרֶגֶל, שֶׁנֶּאֱמַר אצל האשה השונמית, שמת בנה, ורצתה לילך לאלישע הנביא בשבילו, ואמר לה בעלה 'מַדּוּעַ אַתְּ הֹלֶכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת'. ויש לדייק מִכְּלָל זה דִּבְרָאשׁ חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת מִיחַיַּיב אִינִישׁ לְאַקְבּוֹלֵי אַפֵּי רַבֵּיהּ – מחויב אדם להקביל פני רבו, ואם כן הוא הדין ברגל יש חיוב להקביל פני רבו, שלא גרע רגל משבת וראש חודש, וקשה שהרי מדברי רבי אליעזר שלא יעזוב את ביתו ברגל, מוכח שאין מצוה להקביל פני רבו ברגל. מתרצת הגמרא: לֹא קַשְׁיָא הָא דְּאָזֵיל וְאָתֵי בְּיוֹמֵיהּ – רבי יצחק עוסק באופן שהרב קרוב לביתו והולך להקביל פניו וחוזר לביתו בו ביום לשמוח עם אשתו, הָא – מה שאמר רבי אליעזר משבח אני את העצלנים, היינו באופן דְּאָזֵיל וְלֹא אָתֵי בְּיוֹמֵיהּ – שהרב רחוק ממנו וצריך לילך אליו בערב יום טוב ואינו יכול לחזור בו ביום, ועל ידי כך יבטל מצות שמחה עם אשתו.

תָּנוּ רַבָּנָן, מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁשָּׁבַת בַּגְּלִיל הָעֶלְיוֹן בְּסוּכָּתוֹ שֶׁל יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה בְּלוּדְכָּאי בְּקִרְקְסִי וְאַמְרֵי לְהּ בְּקִרְקְסָרִיוֹן, וְהִגִּיעַ חַמָּה לְסוּכָּה [ועדיין לא הגיעה למקומם]. אָמַר לוֹ יוחנן לרבי אליעזר, מַהוּ שֶׁאֶפְרוֹשׂ עָלֶיהָ סָדִין – האם מותר לפרוס סדין על הסוכה כדי להצל עליך מפני החמה, או שיש לאסור כיון שהוא מוסיף על אוהל עראי בשבת. לא רצה רבי אליעזר לענות על שאלתו אלא השיאו לענין אחר וְאָמַר לוֹ, אֵין לְךָ בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת מִיּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הֶעֱמִיד מַמְגּוּ שׁוֹפֵט – מושיע לבני ישראל. הִגִּיעַ חַמָּה לְחַצִּי הַסּוּכָּה, אָמַר לוֹ שוב יוחנן לרבי אליעזר, מַהוּ שֶׁאֶפְרוֹשׂ עָלֶיהָ סָדִין. שוב השיאו לדבר אחר וְאָמַר לוֹ, אֵין לְךָ בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת מִיּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יָצְאוּ מִמֶּנּוּ נְבִיאִים, וְשַׁבָּת יְהוּדָה וּבִנְיָמִין הֶעֱמִידוּ מְלָכִים עַל פִּי נְבִיאִים – שאול המלך [שהיה משבט בנימין] ודוד המלך [שהיה משבט יהודה] שנמשחו על ידי שמואל הנביא. הִגִּיעַ חַמָּה לְמַרְגְּלוֹתָיו שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, נָטַל יוֹחָנָן סָדִין וּפָרַשׂ עָלָיהָ – על הסוכה, ולא שאל לרבי אליעזר. הִפְשִׁיל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַלִּיתוֹ לַאֲחוֹרָיו וְיָצָא, שלא רצה להתיר את הדבר. מפרשת הגמרא: מה שלא ענה רבי אליעזר ליוחנן על שאלתו וענה לו ענינים אחרים, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהָפְלִיגוּ בִּדְבָרִים, שלא רצה ללמדו הלכה זו, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא אָמַר דָּבָר שֶׁלֹּא שָׁמַע מִפִּי רַבּוֹ וכך נהג לְעוֹלָם.

מקשה הגמרא: הֵיכִי עָבִיד הָכִי כיצד הלך רבי אליעזר שהיה דר בלוד לסוכתו של יוחנן לשבות בשבת שבחג, וְהָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֵין יוֹצְאִין מִסּוּכָּה לְסוּכָּה כל שבעת ימי החג, וכיצד עזב סוכתו שהיתה בלוד והלך לשבות בקיסרי. מתרצת הגמרא: מעשה זה לא היה כלל בחג הסוכות, אלא רַגָּל אַחַר הֲוָאי, וישבו בסוכה משום אויר ולא לשם מצוה. מקשה הגמרא: אפילו אם היה המעשה ברגל אחר קשה, כיצד הלך מביתו וְהָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הָעֲצַלָּנִין שֶׁאֵין יוֹצְאִין מִבָּתֵּיהֶן בָּרֶגֶל, משום חיוב שמחה איש ואשתו. ומתרץ שלא היה זה המעשה ברגל, אלא שַׁבָּת הֲוַאי. מוסיפה הגמרא להקשות על מעשה זה: וְתִיפְשׁוֹט לֵיהּ מֵהֵיכָא – מדוע לא פשט יוחנן ברבי אלעאי את שאלתו מדברי רבי אליעזר עצמו, דְּתָנֵן פִּקֵּק חַלּוֹן – כמין לוח שעשוי לסתום בו את החלון, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּזְמַן שֶׁקָּשׁוּר – הפקק לחלון והוא תָּלוּי באויר ואינו נגרר בארץ פּוֹקְקִין בּוֹ בשבת, שכיון שמתוקן ועומד לכך אין בכך משום הוספה על אוהל ארעי, וְאִם לָאו – אם אינו קשור או שהוא קשור אבל הוא נגרר בארץ, אֵין פּוֹקְקִין בּוֹ, כיון שהוא מוסיף על אוהל עראי בשבת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – בין אם הוא קשור ותלוי ובין אם אינו קשור, פּוֹקְקִין. הרי שדעת רבי אליעזר שאסור להוסיף על אוהל עראי בשבת ואם כן הוא הדין שאין לפרוס סדין על גבי הסוכה.